אורות — קשר היחיד והכלל בישראל

כנסת ישראל מיוסדת היא כולה על בסיס של המוסר האלהי העליון. ע"כ כל התנשאות מוסרית הנמצאת באישיה הפרטיים מוסיפה לה כח. ולהפך נפילת מוסר, וכל רשע, לפי ערך הכיעור והרע שבתוכו, כך היא מחלשת את כחה ואת היחש שיש ליחידיה אל כללותה. לכן דוקא תשועת ישראל תלויה היא בתשובה, בההטבה המוסרית במעשה, ברגש ובשכל, ולא כן תשועת עם אחר. ישנם עמים כאלה, שהכח המדביק אותם הוא דוקא איזו שאיפה כללית של רשע, של חפץ התגברות ללא שום אידיאל של צדק, וממילא הוא מלא רשע, מפני שמה שהוא דוחק את רגלי יתר העמים, אשר יבא עמהם במגע, הוא דבר שאין בצדק עליו יסוד נכון, וא"כ הוא מיוסד כולו ברשעה, ע"כ יכולים הם להיות מתחזקים ג"כ ע"י תגבורת רשע, ולחזק את אגודתם ע"י איפת זדון. לא כן הוא בכנסת ישראל. את היחש, שיש ליחידים שבה אל כללותה, אי אפשר לתלות בשום חק אחר כ"א בחק העליון של אהבת הטוב היותר נשגב, שהוא עומד להמלא במילוי שאיפותיה היותר פנימיות של כלליות האומה. ע"כ כל המעשים שהם נובעים בדרך ישר, או גם בדרך מסובב, מהטוב העליון, הנם מחזקים את כחה, והעזיבה שלהם מחלישה היא את כחה.

מפני שהאידיאה הנשמתית של כנסת ישראל היא המוסריות המוחלטת, ע"כ כל פגם מוסרי מנתק לפי ערכו את היחיד מקישורו בנשמת האומה. וזה נוהג בין בפגם מוסרי כללי, בין בפגם מוסרי מיוחד שרק לפי התכונה המיוחדת לישראל חשוב הוא לפגם וחטא. כי זהו דבר פשוט, שצבע המוסר מוכרח הוא בכמה פרטים להיות מקבל צורה מיוחדת לפי תכונת האומה. ובאומה שיש בה הרבה לשינוי מכל העמים, הדברים המיוחדים במוסריותה הם מרובים בקרבה, וכולם פועלים, בהוקרתם העיונית והמעשית, לטובה על מצב האומה, ובזלזולם הנם גורמים הרס ורפיון קשר.

היחש של כנסת ישראל ליחידיה הוא משונה מכל היחושים של כל קיבוץ לאומי ליחידיו. כל הקיבוצים הלאומיים נותנים הם ליחידיהם רק את הצד החיצוני של המהות, אבל עצם המהות זה שואב כל אדם מנשמת הכל, מנשמת אלהים שלא באמצעות הקיבוץ, מפני שאין להקיבוץ חטיבה אלהית, שמגמה אלהית עצמית שרויה בתוכו. לא כן בישראל, הנשמה של היחידים נשאבת ממקור חי העולמים באוצר הכלל, והכלל נותן נשמה ליחידים. אם יעלה על הדעת להנתק מהאומה, צריך הוא לנתק את נשמתו ממקור חיותה, וגדולה היא משום כך ההזדקקות, שכל יחיד מישראל נזקק להכלל, והוא מוסר תמיד את נפשו מבלי להיות נקרע מהאומה, מפני שהנשמה ותיקונה העצמי דורש כן ממנו. אמנם צינורות ההזנה הנשמתית והגנת החיים שלה הולכים בכנסת ישראל ע"י המצות, דבר ד', זהו הפלג הכללי המתגלם באורח החיים, הרשום בתכניתו. מראש צורים, מחיי האבות, שהתפשטו בבליטה בכונניותה של האומה, נתגלם הרוח הגדול, שאור ד' שרוי בו, במעשים גשמיים המתהלכים עם החיים, והאוצר החי נושא הוא בקרבו את כל לשד החיים של יצירתה של הנשמה, של התגברותה של נשמת הכלל, בסיועו של היחיד המגביר את כחו, והתעלותה של נשמת הכלל ע"י הוספת האורה, שהפרט מוסיף בה, ע"י אותו החותם שהוא מטביע בה משלו במצותיו הוא. והפעולה פעולה חיה היא, פעולה מחיה ומוסיפה און וחיל. והרזים הטמירים של העולם העליון, המלא נצח והוד, המלא נשמות עצומות, הממולא אור וחיים, גדולה וקדושה ותפארת, הולכים הם ונעשים עם המצות, הולכים הם ויוצרים את יצירתם בחיים הפנימיים של היחיד

ובחיי הכלל, ומפלשים להם נתיבות רוממות בחיי עולם, ביחושה של האומה בעלת הכובד הרוחני הגדול לכל העולם כולו, והקודש מתעלה והצורה האנושית מתמלאה אורה, והעולמות שמחת עולם, מאור תורה ונר מצוה.

היחש האמיתי של כל יחיד שבישראל לכנסת ישראל, במובן הרוחני המלא, המקיף את כל החיים, המוסריים, הרוחניים והטבעיים, צריך הוא למזון תמידי יותר ממה שצריך כל בן אומה טבעית ביחש לצירופו לעמו. הנטיות הטבעיות אינן צריכות כ"כ חיזוק כמו הנטיות המוסריות, שהן צריכות טפוח וטיפול תמידי בלימוד ובמעשה. וע"כ האומות, שיסוד הויתן הלאומית הוא יותר מכוון כלפי המילוי של הנטיות הטבעיות, כל זמן שהן קימות משפיעות הן את צירופן על כל יחידיהן בלא הכרח של הזנה מיוחדת. בישראל גדול מאד האגד כלפי צדדי המוסריות והאידיאליות, המשותפת בכללות האומה, וכאשר הנטיות הרוחניות צריכות הן גם בכל יחיד טיפול תמידי, שלא ישפלו ולא יתטשטשו מצורתם, קל וחומר שהיחש שהיחיד נזקק מצדן אל הכלל כולו שצריך אימוץ ומזון תדירי. המובחר שבמזון הלא הוא תלמוד תורה לכל צדדיה, הכולל ג"כ את הלימוד ההסתורי, בכל שלמותו, וקיום המצוות באמונה עמוקה המוארה באור דעת והכרה ברורה.

כשמתרבה כח החמרי של האומה, נשמתה מתפשטת ומתגדלת יותר, וכל היחידים שואבים כל אחד לפי צנורו חיים ממעינה הכללי.

היופי הפנימי של כנסת ישראל, שבזה היא ממשכת את לב כל בניה אליה, הוא החן האלהי הנסוך עליה, מפני שבכללותה היא משגת מהאלהות נועם עליון עדין כ"כ, מה שאין כל אומה וכל פרט יכול להשיגו. ומתוך שמזיו כללותה נמשך ג"כ חוט של חסד בתוך כל יחיד מיחידיה, ע"י חוט קטן זה מרגיש היחיד את היופי הנעלה שיש בכללות האומה ע"י החן האלהי החי בקרבה, ומתוך כך הוא מקושר אליה בכללה בקשר אמיץ.

ע"י תוספת שפע רוח הקודש באומה, יתגדל הקשר שיש בין הפרטים אל הכלל.

רוח הקודש בא דרך כנסת ישראל אל הלב של כל יחיד ויחיד לפי מעשיו, - החפץ של האידיאליה האלהית היותר גבוהה, לגשמה בחיים ובמעשה, בחיי החברה והאומה, ולהרגילה בעדנת הציורים התמידיים, ההולכים ושוטפים תמיד בכח המדמה אשר בנפש האדם, ולהרחיב צעדיה בחכמה וכשרון, עד שמצד רוב פיתוחה ושכלולה היא מוצאת את עצמה מבונה בכל טוב, אור חסד, גבורה, חכמה, שמחה, עדן ואהבה, ומתוך שלמות בנינה ומילואה היא מרגשת ג"כ בהארה פנימית את האור והטוב העולה למעלה למעלה מכל הכלים של יכלתה וחפציה, והיא מתנשאת תמיד לעומתם. וכשם שהחפץ העליון האלהי, השרוי בכללות האומה, נותן מכחו את עז רוח קדשו על היחידים המתכשרים אליו, כן גם כל יחיד המתכשר בתכונה אלהית, בטוב מוחלט, במוסר טהור וכללי, המחוזק בדעה ושכל טוב, לפי אותה המדה שהוא משתוקק להעלות את נשמת האומה כולה, לרוממה ולשגבה, כן הוא פועל, וכן הוא מחזק אותה ומוציא אותה מתעלומת הכח אל אור הפועל. "כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הצבור, אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם" (ברכות ח).